

2. Інститут економіки та прогнозування НАН України. – К., 2015. – 544 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ief.org.ua/docs/mg/Monogr_Modeli%20identyfikacii%20macroeconomichnyh%20dysbalanciv_2015.pdf.

3. Міграційний рух населення України. [Електронний ресурс] : Мета описи державних статистичних спостережень. Статистика населення. Демографічна ситуація. Міграційний рух населення України. – Режим доступу: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>

4. Ринок праці України. [Електронний ресурс] : Основні показники ринку праці (річні дані). – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/categorycat_id=44465

Яна ЮХИМЕЦЬ

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

викладач кафедри банківської справи Сегеда Л.М.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОЇ ВАРТОСТІ ГРИВНІ

Проблема забезпечення стабільності грошової одиниці України є однією з основних проблем стабілізації української економіки. Вплив глобалізаційних факторів на національні грошові системи безпосередньо визначає рівень стабільності розвитку національних господарств в цілому. Глобальна фінансова нестабільність має найбільш негативний вплив на ті фінансові ринки, які ще на стадії розвитку, до яких і належить Україна.

Основні чинники, що впливають на валютний курс, можна розділити на внутрішньодержавні та зовнішньодержавні.

Таким чином, до зовнішньодержавних відносяться:

1. Кризові явища в економіці.

Курс української гривні падає від початку 2014 р., хоча передумови для девальвації національної валюти зародилися набагато раніше. Ще у 2013 р. більшість українських економічних оглядачів стверджували, що стабільність курсу гривні є штучною, і прогнозували її падіння задовго до революції гідності та початку війни на Сході України. Причина полягала у слабкості української економіки, яка так і не відновила своє зростання після кризи 2008–2009 рр. через поганий бізнес-клімат і високий рівень корупції. Державні видатки перевищували доходи бюджету дедалі більше. Залежність від імпорту, особливо від надзвичайно дорогого російського газу, ставала все міцнішою, експорт падав разом з виробництвом, інвестиції не надходили, тоді як капітал витікав із країни [1].

2. Різниця відсоткових ставок у різних країнах.

Вплив цього фактора на валютний курс зумовлюється двома основними обставинами. По-перше, зміна процентних ставок у країні впливає за інших рівних умов на міжнародний рух капіталів (насамперед, короткострокових). Підвищення процентної ставки стимулює приплив іноземних капіталів (що за інших рівних обставин підвищує валютний курс), а її зниження заохочує відплив капіталів, у тому числі і національних, за кордон [2]. По-друге, процентні ставки впливають на операції валютних ринків та ринків позичкових капіталів. І хоча, з однієї сторони, підвищення рівня позичкових процентів

повинно стимулювати залучення іноземного капіталу, та, одночасно, викликає подорожчання кредиту, що призводить до пригнічення інвестиційної діяльності [3].

3. Міра використання гривні в зовнішньоекономічних відносинах. Так, оскільки 60-70% операцій європейських банків виконується в доларах чи євро, то це й зумовлює ріст масштабів попиту на ці валюти. [2]

4. Значні масштаби «доларизації» економіки України.

Дане явище несе у собі серйозні загрози для національної грошової системи, адже обмежуються можливості повноцінного монетарного регулювання економіки, що виникають за умов паралельного перебування в обігу нарівні з національною грошовою одиницею іноземної валюти. Тому доларизація економіки України як результат фінансової глобалізації є явищем в більшій мірі негативним, хоча цілком об'єктивним.

5. Кон'юктура валютних курсів та спекулятивні валютні операції.

Як свідчить світова практика, валютні операції далеко не завжди здійснюються для торговельних та фінансових розрахунків. У багатьох випадках визначальною мотивацією суб'єктів валютного ринку є отримання спекулятивного прибутку. Якщо курс іноземної валюти має тенденції до зниження, то фірми та банки завчасно продають її, обмінюючи на більш стійкі валюти, що ще більше погіршує позиції ослабленої валюти. Валютні ринки швидко реагують на зміни в економіці та політиці, на коливання курсових співвідношень. Тим самим вони розширюють можливості валютної спекуляції та стихійного руху "гарячих" грошей.

Внутрішньодержавними чинниками, які впливають на стабільну вартість гривні є:

1. Зміна попиту і пропозиції гривні на ринку, що залежить від стану платіжного балансу країни. Коли активне сальдо платіжного балансу зростає, збільшуються валютні надходження в країну і пропозиція валюти. А це призведе до зростання курсу національної валюти (гривні). І навпаки, коли стан платіжного балансу погіршується, зростає попит на іноземну валюту, що призводить до падіння курсу гривні. Стан платіжного балансу, у свою чергу, залежить від продуктивності та конкурентоспроможності національної продукції, кон'юктури внутрішніх і світових цін на ринках партнерів, попиту на імпорт та експорт товарів.

2. Темпи інфляції. Співвідношення валют за їх купівельною спроможністю (паритетом купівельної спроможності) є своєрідною віссю валютного курсу, тому на валютний курс впливають темпи інфляції. Чим вищі темпи інфляції в країні, і немає протидії інших факторів, тим нижчий є курс її валюти. Щоправда, таку тенденцію звичайно можна простежити в середньо- та довгостроковому плані. Вирівнювання валютного курсу, приведення його у відповідність до паритету купівельної спроможності відбуваються в середньому протягом двох років. [4]

3. Дефіцит державного бюджету. Бюджетний дефіцит значно посилює напруження на ринку позикових капіталів, викликає зростання позикового процента, перешкоджає зниженню високих процентних ставок. По величині дефіциту і по характеру його змін можна судити про негативні явища в економіці, явища що обумовлюють інфляцію грошової одиниці.

4. Економічна та політична стабільність в країні визначає міру довіри до валюти. Так, в Україні НБУ не довіряє 81% українців, а свою повну довіру висловили лише 12%. Причинами таких показників є девальвація гривні, яка призводить до знецінення заробітної плати, пенсій і соцвиплат, знижує купівельну спроможність, що особливо відчутно при розрахунках за комунальні послуги, знеціненні заощаджень у гривні [5].

Для забезпечення стабільної динаміки гривні необхідно, перш за все, зосередитись на подоланні економічної кризи в країні, а саме: стабілізувати платіжний баланс країни,

підтримуючи його на активному рівні; регулювати обсяг грошової пропозиції та здійснення курсової політики; сприяти формуванню системних передумов для підтримки стабільного низькоінфляційного середовища й забезпечення стійкості гривні до потрясінь у довгостроковій перспективі; підвищити статус гривні як засобу платежу і засобу нагромадження.

Важливу роль у стабілізації міг би відіграти розвиток фондового ринку, адже саме він має змогу акумулювати довгострокові фінансові ресурси на внутрішньому ринку і менше залежати від руху потоків капіталу з-за кордону. Це б, у свою чергу, значно зменшило шоки, пов'язані зі зміною кон'юнктури світових фінансових ринків і з транскордонними потоками капіталу. Також фондовий ринок є важливим елементом монетарного трансмісійного механізму, з допомогою якого передаються імпульси від зміни параметрів монетарних інструментів до рівня, на якому суб'єкти економіки приймають рішення щодо споживання й нагромадження.

Отож, підсумовуючи, можна сказати, що на сьогоднішній момент немає досконало сформованої бази для забезпечення стабільності національної одиниці України. Для цього необхідно пройти значний шлях змін в управлінні інфляційними процесами, регулюванні валютного курсу та подоланні протиріччя у політиці НБУ та владних органів.

Література:

1. Тарасенко Н.А. Курс гривні: причини падіння і шанси на посилення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=634:kursgrivni&catid=8&Itemid=350.
2. Савула М.І. Гроші та кредит підручник : підручник / М.І. Савула, А.М. Мороз. – К. : КНЕУ, 2015. – 346с.
3. Криховецька З.М. Шляхи підвищення впливу кредитування на інвестиційні процеси в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpu_Ekon_2015_11_54
4. Сорока С.П. Валютний курс і його фактори в умовах фінансової нестабільності.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2009_2_36
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>.
6. Сомик А.В. Доларизація економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3271>

Юрій ЯРИЙ

студент факультету обліку і аудиту

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Малахова О. Л.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ГОТІВКОВОГО ГРОШОВОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

Стабільне функціонування грошей у структурі грошового обороту забезпечується певною кількістю грошей. Розмір цієї величини є важливою характеристикою стану грошового обороту і ринкової кон'юнктури в країні, а безпосередньо зміни кількості грошей в обігу впливають на інтенсивність обороту грошей, формування платоспроможного попиту. Стан грошового обігу розкривається системою кількісних показників, які характеризують збалансованість обсягу та структури грошової маси в країні.